

Svar på covid-19-oppdrag fra HOD nr. 345 - Fornytt vurdering av unntak for internasjonale idrettsarrangementer i Norge

Oppsummering

- HelseDirektoratet anbefaler fortsatt ikke unntak for arbeidsreisende i forbindelse med World Cup i ski nordiske grener, alpint og skiskyting eller internasjonale fotball- eller håndballkamper.
 - Smittesituasjonen i Norge er ustabil og det er svært vanskelig å si hvordan situasjonen vil utvikle seg de kommende ukene.
 - Enhver lemping av reiserestriksjoner medfører økt risiko for import av smitte og nye virusvarianter. Risikoen for importsmitte henger sammen med antallet reiser til Norge, og situasjonen i landene de reisende reiser fra.
 - Vi vet ikke når det er aktuelt med lemping av innreiserestriksjoner og unntak fra karantenebestemmelsene for toppidretten. Dette må sees i sammenheng med generelle vurderinger av behov for strenge innreiserestriksjoner, jfr oppdrag 343. Det må gjøres en vurdering av hvilke grupper det er aktuelt å lempe på tiltak for. Jo flere som får lemping av tiltak, jo mer vil risikoen for importsmitte øke.
 - Dersom det gis unntak for innreisekarantene for toppidrettsutøvere vil testing ved ankomst samt karantene fram til dag 3, test på døgnet 3, og fritidskarantene fra døgnet 3 ved negativ PCR test ha en moderat til sterk risikoreduserende effekt.
 - Utøvelse av individuelle utendørsidretter representerer en lavere risiko for smittespredning enn idrettsarrangementer innendørs.
-

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Oppdrag 345 til HelseDirektoratet om fornytt vurdering av unntak for internasjonale idrettsarrangementer i Norge

Regjeringen besluttet 21. januar 2021 videreføring av covid-19-forskriftens regulering i §6 f av internasjonale kamper i håndball og fotball, eksklusiv futsal, og utvidelse av bestemmelsen til å omfatte World Cup-arrangementer i ski nordiske grener, alpint og skiskyting vinteren 2021.

Unntak for innreisekarantene for arbeidsreisende ved testing i forbindelse med internasjonale idrettskonkurranser ble 24. januar besluttet opphevet, midlertidig fram til 31. januar. Som følge av innskjerpede innreiseregler til Norge iverksatt fra kl. 24:00 torsdag 28. januar og gjeldende for 2 uker, er opphevelsen av unntak i covid-19 forskriften § 6 f første ledd bokstav a og b for internasjonale idrettsarrangementer besluttet forlenget tilsvarende fram til medio februar. Det vises for øvrig til oppdrag 286 del 1 og 2, samt til pågående arbeid med oppdragets del 3.

HelseDirektoratet bes i samråd med FHI om en fornytt vurdering av videre unntak fra innreise- og karanteneregler etter covid-19-forskriften § 6 f første ledd bokstav a og b for internasjonale idrettsarrangementer som er planlagt avholdt i Norge, jf. vedlagte liste.

- *World Cup-arrangementer ski nordiske grener, alpint og skiskyting i mars.*

- *Internasjonale kamper i fotball og håndball som avholdes i vinter.*

Det bes om at vurderingen gjøres i lys av smitteutviklingen nå og mulige utsikter framover, og at det anslås et ev. tidspunkt for når unntaket kan gjeninnføres etter medio februar, samt anføres under hvilke smittevern-faglige vilkår og smittesituasjon dette kan skje.

Frist:

Mandag 8. februar kl 16.

Kontaktperson: Vigdis Rønning (vr@hod.dep.no) eller 90 10 35 92 og Vegard Pettersen (vp@hod.dep.no).

Bakgrunn

Det er tradisjon og praksis for å gjennomføre en rekke internasjonale idrettsarrangement i Norge. Det vises til tidligere oppdrag knyttet til toppidrett og ulike arrangementer. Herunder bl.a. oppdrag 235, 179, 155, 148, og 286 del 1 og 2, og tidligere vurderinger av unntak fra forskrift.

Til sammen gjelder dette oppdraget ca. 25 kamper i fotball eller håndball i inn eller utland og 7 større arrangementer i World Cup i skirelaterte grener. Ved noen av worldcup-arrangementene er utøvere i Norge i forkant, i forbindelse med et av de tidligere gjennomførte worldcup-arrangementene. Det totale antallet utøvere, trenere og delegater vurderes å være flere tusen.

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet

Epidemiologisk situasjon:

Smittesituasjonen i Norge og internasjonalt er på nåværende tidspunkt svært usikker. Mange land har høye smittetall. I Norge har smittetallene de foregående ukene gått ned, trolig på grunn av de strenge smitteverntiltakene som ble innført i begynnelsen av januar, men situasjonen preges imidlertid av usikkerhet knyttet til ulike virusvarianter og deres betydning for smittesituasjonen i Norge i tiden fremover. ECDC anser at nye virusvarianter finnes i de fleste europeiske land og de finnes nå også i Norge. Det fremstår som nokså uunngåelig at virusvariantene overtar etter hvert også her. Hvis disse mer smittsomme variantene får større utbredelse, vil det kreve mer å holde epidemien under kontroll.

Data fra overvåking og modellering viser en betydelig nedgang i smittespredning siste tre uker, og en tydelig nedgang i antall nye sykehusinnleggelse siste uke. Det har vært en markant reduksjon i antallet smittede per uke i Norge de siste ukene, og andelen registrert smittet i utlandet har økt noe. Der hvor informasjon er tilgjengelig, indikerer data at andelen kjent smittet i utlandet økte fra 7 % i uke 53 til 19 % i uke 1 og 2, og var 12 % i uke 3 og 8% i uke 4. Overvåkingsdata indikerer at antall og andel smittet i utlandet økte i uke 1 og 2, og viste en nedgang i uke 3 og 4. Datagrunnlaget er imidlertid mangelfullt. Obligatorisk testing ved ankomst bidrar trolig til at vi nå fanger opp en større andel av de som er smittet i utlandet, og det bidrar også til at de identifiseres tidligere, før de smitter andre.

Vurdering:

Det er svært vanskelig å si noe om hvordan smittesituasjonen i Norge og internasjonalt vil utvikle seg de kommende ukene. Det er mange faktorer som påvirker dette, blant annet hvor stor utbredelse ulike virusvarianter får, hvor smittsomme disse er, hvor strenge øvrige smitteverntiltak er, etterlevelse av tiltak i befolkningen, vaksinasjonstempo mv. Vi vet foreløpig ikke heller hvor mange som vil bli vaksinert i månedene frem til sommeren og hvilken betydning

vaksinasjon vil ha for smitteverntiltakene på ulike tidspunkt. Vi vet ikke når det er aktuelt med gradvis lemping av innreiserestriksjonene, og når det kan bli aktuelt å gjeninnføre unntaket fra de generelle karantenebestemmelsene for toppidretten.

FHI anbefalte i risikovurderingen om nye virusvarianter 27.1 at man forsøker å forsinke introduksjon og spredning av de nye mer smittsomme virusvariantene i Norge så lenge som mulig med forholdsmessige tiltak. Målet med å forsinke etableringen av mer smittsomme virusvarianter, og særlig den engelske, sørafrikanske og brasilianske varianten i Norge, er at flere er vaksinerte før virusvarianten begynner å spre seg og blir den dominerende varianten i Norge. Når gode systemer for effektiv karantene (og eventuelt testing etter 7 døgn) er på plass, anbefaler FHI en lemping av innreiserestriksjonene. Enhver lemping av reiserestriksjoner medfører likevel noe økt risiko for import av smitte også av nye virusvarianter, og tidspunkt for lemping må vurderes opp mot epidemiologisk situasjon nasjonalt og internasjonalt samt hvor godt implementert de risikoreduserende tiltakene er.

For internasjonale idrettsarrangementer i Norge er det en forutsetning at dagens innreiserestriksjoner endres. For at det skal være mulig å gjennomføre arrangementene ønsker NIF og særforbundene i tillegg unntak fra de generelle karantenebestemmelsene for toppidrettsutøvere som deltar, slik som ble gitt i covid-19 forskriftens §6f som nå er opphevet.

Det må gjøres en vurdering av hvilke grupper det er aktuelt å lempe på tiltak for. Jo flere som får lemping av tiltak, jo mer vil risikoen for importsmitte øke. Smittevern faglig bør unntak fra karantene begrenses og dersom det gis unntak bør det følges opp på alternativ måte. Dersom det gis unntak for innreisekarantene for toppidrettsutøvere vil testing ved ankomst samt karantene fram til dag 3, test på døgn 3, og fritidskarantene fra døgn 3 ved negativ PCR test være et alternativt tiltak med en moderat til sterk risikoreduserende effekt (Viser til oppdrag 286 del 1 og 2). For at en slik risikoreduserende effekt vil være mulig å oppnå er det en forutsetning at det foreligger endelig godkjenning av smittevernprotokollene for arrangementene.

Toppidrettsutøvere lever generelt mer skjermet/med strengere smitteverntiltak enn andre. Det vil være ulik smitterisiko forbundet med ulike idretter, avhengig av om de gjennomføres utendørs/innendørs, er kontaktidretter eller ikke og om de er lagidretter/individuelle idretter. Utøvelse av individuelle utendørsidretter representerer en lavere risiko for smittespredning enn idrettsarrangementer innendørs. Ved de aktuelle toppidrettsarrangementene vil det trolig først og fremst være en risiko for smitte innad i utøvergruppen, men også til deres nærmeste støtteapparat og til en viss grad til lokalsamfunnet. Dersom det finnes gode smittevernprotokoller og man sørger for god etterlevelse, deltakerantallet utover utøvergruppen minimeres og det unngås tett kontakt mellom deltakere/utøvere/støtteapparat som ankommer arrangementet fra utlandet og lokale arrangører/frivillige og andre, samt at det foreligger en risikovurdering av selve arrangementet (jmf verktøy for risikovurdering av arrangementer på våre nettsider) så vil risikoen for videre smittespredning kunne begrenses.

Covid-19-forskriften gir en rekke unntak fra innreisekarantene for ulike grupper. Smittevern faglig bør unntakene snevres inn og systematiseres, slik at det gis færre unntak for særgrupper. Det er mange grupper som ønsker unntak fra karantenereglene og samlet sett vil mange unntak kunne føre til økt risiko for importsmitte.

Konklusjon/oppsummering

- Smittesituasjonen i Norge er ustabil og det er svært vanskelig å si hvordan situasjonen vil utvikle seg de kommende ukene.
- Enhver lemping av reiserestriksjoner medfører økt risiko for import av smitte og nye virusvarianter. Risikoen for importsmitte henger sammen med antallet reiser til Norge, og situasjonen i landene de reisende reiser fra.
- Vi vet ikke når det er aktuelt med lemping av innreiserestriksjoner og unntak fra karantenebestemmelsene for toppidretten. Dette må sees i sammenheng med generelle vurderinger av

behov for strenge innreiserestriksjoner, jfr oppdrag 343. Det må gjøres en vurdering av hvilke grupper det er aktuelt å lempe på tiltak for. Jo flere som får lemping av tiltak, jo mer vil risikoen for importsmitte øke.

- Dersom det gis unntak for innreisekarantene for toppidrettsutøvere vil testing ved ankomst samt karantene fram til dag 3, test på døgn 3, og fritidskarantene fra døgn 3 ved negativ PCR test ha en moderat til sterk risikoreduserende effekt.
- Utøvelse av individuelle utendørsidretter representerer en lavere risiko for smittespredning enn idrettsarrangementer innendørs.

Helsedirektoratets vurderinger og anbefalinger

Helsedirektoratet deler Folkehelseinstituttets vurdering og bekymringer for økt smittespredning.

Helsedirektoratet viser til vårt svar på oppdrag 148, 155, 235 og 286 del 1 og 2, hvor vi ikke anbefaler innføring av særskilte unntak for enkeltgrupper.

Vi fastholder at Europa og Norge nå står overfor en meget krevende og usikker situasjon knyttet til smittespredning og belastning av helsetjenesten, og viser i tillegg til at det nå finnes flere muterte varianter av viruset. Vi har de siste dagene sett flere smitteutbrudd som har fått store konsekvenser lokalt og regionalt. Det vil, som vi har redegjort for tidligere, kunne få omfattende konsekvenser på kort og lang sikt dersom det ikke tas grep nå. Helsedirektoratet fastholder derfor vår tidligere vurdering, og vil fortsatt ikke anbefale denne type unntak fra hovedregelen om innreisekarantene. Det vises til at karantenebestemmelsene er inngripende tiltak som skal bidra til å forhindre importsmitte. Vi anbefaler derfor ikke unntak i § 6f for arbeidsreisende i forbindelse med World Cup i ski nordiske grener, alpint og skiskyting eller internasjonale fotball- eller håndballkamper.

Vi viser til at hovedregelen om karanteneplikt i utgangspunktet gjelder for alle reisende fra land særskilt nevnt i forskriften § 4 første ledd bokstav a. § 4c gir adgang til å teste seg ut av karantene med test på tidligst 7 døgn etter ankomst som også arbeidsreisende og idrettsutøvere kan benytte seg av.

Adgangen til unntak for arbeidsreisende er blitt vesentlig endret siden unntaket i § 6f som nå er opphevet, ble innført. Det vises også til at unntaket i § 6e for personer i kritiske samfunnsfunksjoner er blitt vesentlig innskjerpet etter jul. Endringen i smittesituasjonen i Europa tilsier derfor at det heller ikke bør være unntak som den nå opphevede § 6f.

Vi viser igjen til at unntak for arbeidsreisende i forbindelse med World Cup i ski nordiske grener, alpint og skiskyting, fotball- eller håndballkamper vil innebære en vektlegging av idrettsfaglige hensyn som er vanskelig å forsvare overfor annen næringsvirksomhet. Dette gjelder i enda større grad i dagens smittesituasjon, hvor det er inngripende tiltak på alle samfunnsområder.

Helsedirektoratet er videre fortsatt av den oppfatning at karanteneunntak for særlige grupper forutsetter særlig tunge hensyn. Særskilte unntak bidrar til å gjøre regelverket uoversiktlig. Slike unntak kan også være vanskelig å forstå for publikum og bidra til å svekke oppslutningen om og etterlevelsen av regelverket. Slike unntak vil også kunne skape presedens og forventning om unntak for andre særinteresser. Det er stor oppmerksomhet rundt karantene-reglene og Helsedirektoratet får stadig henvendelser med spørsmål om unntak fra reglene i særlige situasjoner og for særlige grupper.

Vi viser videre til at innreise fra utlandet vil innebære en økt risiko for importsmitte og som igjen vil igjen bidra til økt risiko for en ytterligere belastning på helsetjenesten. Særlig med den uoversiktlige situasjonen vi har nå med mutert virus. Kapasiteten i helse- og omsorgstjenesten er utfordret i deler av landet. Dersom de store utbruddskommunene ikke kan opprettholde TISK-kapasiteten, vil Norge vanskelig kunne opprettholde et mål om å slå ned smittespredningen og holde denne nede. I situasjoner der kapasiteten er utfordret, og det er vesentlig å kunne

opprettholde TISK, er kontaktreduserende og mobilitetsdempende tiltak vesentlige. Vi må unngå å komme i en negativ spiral der smittesporingen blir ufullstendig.

Seks av de åtte ulike skirelaterte arrangementene skal foregå i Oslo, Trondheim eller Lillehammer. Disse tre kommunene har hatt flere smitteutbrudd, og har som følge av dette hatt en belastet helsetjeneste. Fotball- og håndballkampene er spredte over store deler av landet.

Vi viser for øvrig til vårt svar på oppdrag 179 der det er gjort en vurdering av smittesituasjonen ved slike arrangementer og til foreløpig vurdering av smittevernprotokollene i forbindelse med 286 del 3, oversendt 3. februar.

Konklusjon

HelseDirektoratet anbefaler på denne bakgrunn fortsatt ikke unntak for arbeidsreisende i forbindelse med World Cup i ski nordiske grener, alpint og skiskyting eller internasjonale fotball- eller håndballkamper.

HelseDirektoratet viser for øvrig til FHIs faglige vurdering dersom eventuelle unntak likevel beslattes gjennomført, samt til FHIs vurdering av under hvilke smittevern-faglige vilkår og hvilken smittesituasjon dette kan skje.

Vedlegg: Folkehelseinstituttets tekst i sin helhet.